
3 1761 06351791 6

ВИДАННЄ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Lozyns'kyĭ, Mykhaĭlo

Др. М. ЛОЗИНСЬКИЙ.

Halychyna z zhyttiu Ukraïny

ГАЛИЧИНА В ЖИТТЮ УКРАЇНИ.

LIBRARY
FEB 15 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

I. Вступ.

Історичні обставини спричинили, що український нарід з періоду завязків своєї державности в окремих князівствах не перейшов до вищої загально-національної форми державного життя, тільки попав під пануваннє сусідніх держав, під яким, перейшовши ряд змін державної приналежности, знаходить ся й досї. Не витворивши власної державної орґанізації, анї не ввійшовши в цїлости в якусь одну чужу державну орґанізацію, не жив він у тих самих умовах, однаковим, одноцїльним життєм, тільки залежав у своїм розвитку в окремих своїх частях від ріжних державних умов, зоставав ся під ріжними культурними впливами. Се спричинило, що окремі части української землї займають окреме місце в історії розвитку українського народу як цїлости.

Українське національне відродженнє застає український нарід у двох державних формаціях: в величезній більшости в російській державі та меншости в Габсбурській монархії, що творить від 1867 р. союз двох держав, Австро-Угорщину. Крім сього головного подїлу між дві державні формації зазначили ся в життю українського народу також подїли в межах тих державних формацій. Так у Росії маємо подїл на Правобічну й Лївобічну Україну: коли на Лївобічній сильнїйший вплив російської культури, то правобічна, яка зоставала ся під Польщею аж до упадку сеї держави, зазнала на собі більше впливу польської культури, чим наближаєть ся до сусїдньої Галичини. В Габсбурській монархії маємо знов найперше подїл на Україну австрійську й угорську: коли остання й досї усихає, неначе галузка відрубана від пня, без свідомости своєї національної єдности з цїлою Україною, то австрійська Україна стала до деякої

1*

міри центром усього українського життя. Вкінці й австрійська Україна поділена — завдяки правно-державному поділови Австрії на так звані „історичні краї“ (в дійсности сей поділ переважно та зокрема щодо української території є противісторичний) — на галицьку й буковинську, які, творячи кожда часть окремої правно-державної цілости (Галичини й Буковини), живуть до деякої міри окремим життєм.

Всї сї поділи — що инше, ніж поділ національної території, яка творить самостійну державу, на окремі провінції. Там поділ не роз'єднює окремих частей тої самої національно-державної цілости. Натомісць вище представлений поділ української землї, звязуючи окремі її части з національно чужими землями й народами в одну державну чи краєву (Галичина й Буковина) цілість, піддаючи їх при тім чужим інтересам, впливає на їх розвиток роз'єднюючим способом, перешкоджає творенню одноцільного національного життя.

З сього погляду найважнійший поділ між дві державні формації, поділ на Україну російську й австрійську*, при чім, говорячи про австрійську Україну, треба мати на увазї передовсїм Галичину, де український нарід витворив центр свого національного життя не тільки в Австрії, але й до деякої міри на всю Україну.

Се значіннє Галичини в українськім національнім життю на протязї століття українського національного відродження хочемо саме прослїдити. Приводом до сього — побіч загального інтересу такого розслїду — являєть ся та роля, яку відграє Галичина в теперішній війнї, роля предмету спору між Австро-Угорщиною й Росією, при чім се одначе не виключно спір за пограничну територію, але також, і то передовсїм, спір за країну, яка з огляду на свій національний характер і тенденції національного розвитку з одного боку та на характер внутрішньої та вїшної полї-

* З огляду на те, що українська земля в угорській державі творить тільки незначну часть України та при тім не бере участи в українськім національнім життю, можна брати під увагу в Австро-Угорщині, говорячи про українське національне життє, тільки австрійську Україну.